

NODOKĻI

Izmaiņas likumā Par pievienotās vērtības nodokli, kas stājas spēkā 1. janvārī

05. janvāris / ZAB Sorainen Nodokļu Ziņas

0 komentāri / Nosūti draugam / Drukāt

No 2010. gada 1. janvāra sāks darboties grozījumi likumā „Par pievienotās vērtības nodokli”. Šie grozījumi ir ļoti būtiski, jo tie nosaka Eiropas Savienības (ES) direktīvu noteiktu izmaiņu iestrādi Latvijas tiesību aktos, lai nodrošinātu noteiktu pievienotās vērtības nodokļa (PVN) procedūru un definīciju vienveidību visās ES dalībvalstīs.

Piegādes vietas maiņa B2B pakalpojumiem ES teritorijā

Tagad tiks uzskatīts, ka pakalpojumu sniegšanas vieta B2B (business biznesam) klientu starpā, kas veic komercdarbību ES

teritorijā, ir valstī, kurā klients parasti veic savu komercdarbību. Galvenā komercdarbības vieta būs valstī, kurā izvietota uzņēmuma vadība un kurā tiek pieņemti būtiskākie lēmumi par komercdarbības pārvaldi.

Tiklīdz tiek konstatēts, ka klients ir uzņēmums, kas veic komercdarbību un ir ieguvis derīgu PVN numuru, rēķinos par pakalpojumiem, ko šādam klientam sniedzis Latvijas uzņēmums, var nenorādīt PVN ar tiesībām atskaitīt priekšnodokli. Klients, kurš saņem pakalpojumu, veiks apgriezto savas valsts PVN aprēķināšanu atbilstoši Latvijas rēķinā norādītajai vērtībai.

Tādējādi būs virkne pakalpojumu, kam mainīsies piegādes vieta, un tādēļ PVN maksās (veicot apgriezto aprēķināšanu) ES valstī esošais pakalpojuma saņēmējs saskaņā ar savas valsts PVN likmi, un PVN nepiemēros kā līdz šim, ja sniegšanas vieta mainās no sniedzēja uz saņēmēju.

Ja pakalpojuma saņēmējs ārvalstīs tomēr nevar pierādīt, ka viņš ir PVN maksātājs vai fiziska persona, vai citāda iemesla dēļ nav reģistrēts kā PVN maksātājs savā valstī, Latvijas pakalpojuma sniedzējam būs savā rēķinā jāiekļauj Latvijas PVN. Šāds darījums tiks uzskatīts par B2C (business patērētājam) darījumu. Strupceļš vienīgi iespējams, ja saņēmējs būs komersants bez PVN numura, kas iegādājās pakalpojumus savai saimnieciskai darbībai – tad pakalpojuma sniegšanas vieta nemainās (saņēmēja adrese), bet bez PVN numura 0% PVN arī piemērot nedrīkst. Tāpēc iesakām lielāku uzmanību pievērst PVN numura iegūšanai no pakalpojumu saņēmēja pirms pakalpojuma sniegšanas.

Šie grozījumi tādējādi būtiski mainīs PVN rēķinu izrakstīšanas procedūras un tā nolūkā būs nepieciešama lielāka pārliecība par pakalpojumu saņēmēja PVN maksātāja reģistrācijas statusu, jo nepareizi norādīta PVN nulles likme var novest pie sodiem nodokļu revīzijas rezultātā. Rēķini, kuros saskaņā ar šiem jaunajiem pakalpojumu sniegšanas vietas noteikumiem norādīta nulles likme, būs jāiekļauj nodokļu maksātāja PVN deklarācijā un arī ES kopsavilkuma deklarācijā (līdz šim kopsavilkuma deklarācijas (PVN deklarācijas PVN2 pielikums) par piegādēm ES bija jāaizpilda tikai par precēm).

Elektroniska PVN atmaksāšana

Likums ar š. g. 1. janvāri ievieš jaunu procedūru, kā elektroniski no ārvalstu nodokļu iestādēm atgūt PVN, ko Latvijas nodokļu maksātājs ir samaksājis citā ES valstī. Latvijas prasītājam jāiesniedz pieteikums Latvijas Valsts ieņēmumu dienestā (VID), kurš apstrādās pieteikumu un pārsūtīs to attiecīgajām ārvalstu nodokļu iestādēm. Tad ārvalstu nodokļu iestādes izlems par atmaksāšanu. Saņemot ārvalstu iestādes pieteikumu, Latvijas VID sniegs tādu pašu pakalpojumu ārvalstu nodokļu maksātājam, kas samaksājis Latvijas PVN. Pašreizējie noteikumi par Latvijas PVN atmaksu ārvalstu uzņēmumiem tiks piemēroti pieteikumiem, kas iesniegti līdz 2009. gada 31. decembrim.

PVN taksācijas periods

Būs piemērojams viena mēneša taksācijas periods, ja iepriekšējā taksācijas gadā ar PVN apliekamo darījumu vērtība pārsniedza 35 000 Ls vai nodokļu maksātājs veic darījumus atbilstoši jaunajam ES noteikumam, kur piegādes vieta ir citā ES dalībvalstī.

Ja nodokļu maksātāju ar nodokli apliekamo darījumu vērtība iepriekšējā gadā nepārsniedza 35 000 Ls, bet pārsniedza 10 000 Ls un nodokļu maksātājs neveica darījumus atbilstoši jaunajam ES noteikumam, kur piegādes vieta ir citā ES dalībvalstī, šie nodokļu maksātāji var izvēlēties ceturksņa nodokļu deklarēšanas periodu.

Ja nodokļu maksātāju ar nodokli apliekamo darījumu vērtība iepriekšējā gadā nepārsniedza 10 000 Ls un viņi neveica darījumus atbilstoši jaunajam ES noteikumam, kur piegādes vieta ir citā ES dalībvalstī, šie nodokļu maksātāji var izvēlēties pusgada nodokļu deklarēšanas periodu.

Ja iepriekšējā gadā ar PVN apliekamo darījumu līmenis ir mainījies, tad taksācijas periods jāmaina nākamā gada sākumā, izņemot, ja PVN maksātājs ir sācis veikt darījumus atbilstoši jaunajam ES noteikumam, kur piegādes vieta ir citā ES dalībvalstī. Šajā situācijā tiek atjaunots mēneša nodokļu periods līdz nodokļu gada beigām. Ir jāpaziņo VID, ja nodokļu periods

no ceturkšņa kļuvis par mēnesi, iesniedzot janvāra deklarāciju, vai, ja nodokļu periods no mēneša kļuvis par ceturksni, nosūtīt paziņojumu līdz gada 31. janvārim.

PVN pārrēķins saistībā ar nepiedzenamiem parādiem

Koriģējot ar 1. decembri ieviestos nosacījumus PVN atgūšanai „sliktajiem parādiem”, likumā iekļauts jauns noteikums, ka, ja ir uzsākta parādnieka bankrota procedūra, tad var atprasīt pusi no PVN saistībā ar parādu. PVN atlikumu var pieprasīt bankrota procedūras beigās.

PVN deklarācijas

Likums ir grozīts, atļaujot elektronisko deklarāciju (EDS) iesniegšanu līdz 20. dienai pēc taksācijas perioda beigām, bet deklarācijas papīra formātā joprojām jāiesniedz līdz 15. datumam. Ir arī citas izmaiņas un precizējumi par to, kas ir jāiesniedz kā pielikumi un informācija, un prasības PVN grupu iesniegumiem.

PVN maksāšanas procedūra

PVN būs iemaksājams budžetā līdz 20. dienai pēc taksācijas perioda beigām.

Izmaiņas skārušas arī PVN apgrieztās aprēķināšanas kārtību par saņemtajiem pakalpojumiem – PVN tiek piemērots un jāapmaksā laikā, kad pakalpojums ir saņemts vai kad tiek veikta priekšapmaksā. Pakalpojuma saņemšana kopā ar rēķinu vairs nav obligāta prasība.

Ja ārvalstu uzņēmumu Latvijas filiāles ir iesaistītas pakalpojumu sniegšanā, kuri pasūtīti ārvalstu uzņēmumam, tad Latvijas filiāle uzskatāma par pakalpojuma sniedzēju un tai jāpiemēro un jāmaksā budžetā PVN.

Pārmaksātā PVN atgūšana

Ir mainīta procedūras pārmaksātā PVN atgūšanai. Saskaņā ar jaunajiem noteikumiem VID 30 dienu laikā automātiski pārceļ katra perioda pārmaksāto PVN uz nākamo periodu līdz taksācijas gada beigām. Ja PVN maksātājam ir PVN parāds, citi nodokļu parādi, nesamaksātais valsts nodevas vai maksājumi valstij, pirms pārmaksātā PVN pārceļšanas uz nākamo periodu VID ieskaitīs pārmaksu pret nesamaksājamiem nodokļiem un nodevām. Ja gada beigās joprojām ir PVN pārmaksa, tā tiks automātiski atmaksāta 30 dienu laikā pēc pēdējās iepriekšējā gada PVN deklarācijas iesniegšanas.

Tomēr, ja PVN pārmaksas gadījumā PVN maksātājs vēlas saņemt tūlītēju (ārpus iepriekš aprakstītās vispārējās kārtības) atmaksu, VID to var veikt 30 dienu laikā, ja izpildīts viens no šiem nosacījumiem:

- PVN maksātāja darījums, kuram tiek piemērota nulles likme un sniegšanas vieta ir ārpus Latvijas, veido vismaz 90% no PVN maksātāja kopējiem ar PVN apliekamiem darījumiem;
- pārmaksātā PVN summa pārsniedz 1 000 Ls un apliekamās personas ar PVN 0% vai 10% likmi apliekamo darījumu vai to darījumu, kuru veikšanas vieta nav iekšzeme, apjoms ir vismaz 20% no kopējās ar PVN apliekamo darījumu vērtības;
- pārmaksātais PVN pārsniedz 100 Ls un attiecas uz pamatlīdzekļu iegādi;
- pārmaksātais PVN pārsniedz 1 000 Ls un ir radies saistībā ar precēm un pakalpojumiem, kas izmantoti mežniecības vai ar kokmateriāliem saistītos darījumos;
- pārmaksātais PVN pārsniedz 15 000 Ls.
- VID var palielināt minēto 30 dienu periodu, kurā tas pārskaita pārmaksāto nodokli, šādu iemeslu dēļ:
- VID audita lēmums;
- jāpabeidz nepiedzenamo parādu pārrēķins;
- PVN maksātājs nevar pierādīt iepriekš minēto procentu pamatojumu un 0% likmes piemērošanu tā darījumos.

PVN maksāšanas „Kases princips”

Tagad nodokļu maksātājs var izmantot jaunu sistēmu PVN maksāšanai, ja tiek izpildīts viens no tālāk minētajiem nosacījumiem:

- iepriekš nodokļu gadā ar nodokli apliekamo darījumu vērtība nepārsniedza 70 000 Ls vai
- nesen reģistrēts PVN maksātājs neplāno darījumus, kas taksācijas gadā pārsniegtu 70 000 Ls.

Šādu PVN maksāšanas sistēmu var piemērot arī tad, ja tiek pārsniegti 70 000 Ls, bet darījums ir saistīts ar noteiktām lauksaimniecības produkcijas ražošanas darbībām.

Ja ir piemērojami minētie nosacījumi, nodokļu maksātājs drīkst maksāt PVN pēc tam, kad maksājums par piegādātajām precēm vai pakalpojumiem ir faktiski saņemts. Taču arī atskaitīt priekšnodokli tad drīkstēs tikai pēc tam, kad faktiski ir samaksāts par saņemtajām precēm vai pakalpojumiem atbilstoši PVN rēķinam.

Nodokļu maksātājiem, kuri vēlas piemērot šo PVN maksāšanas un atskaitīšanas sistēmu, jāinformē VID līdz gada 31. janvārim vai jāpiesakās šai sistēmai, kad tie reģistrējas kā PVN maksātāji. Pēc pieņemšanas šo sistēmu var mainīt tikai nākamajā gadā. Ja PVN maksātājs nolemj vairs neizmantot šo sistēmu, tam jāinformē VID līdz gada 31. decembrim pirms

gada, kurā izmaiņas tiks ieviestas.

PVN maksātāju reģistrācija Latvijā saistībā ar ES darījumiem

Ieviesti jauni panti par personu, kas veic ES darījumus, reģistrēšanu PVN vajadzībām Latvijā. Jebkurai personai, kas veic komercdarbību un sniedz pakalpojumus, kuriem tiek piemēroti jaunie noteikumi par pakalpojuma sniegšanas vietu jebkurai citai ES personai, kas arī veic komercdarbību, vai ES juridiskai personai, kas neveic komercdarbību, ir jāreģistrējas kā PVN maksātājam pirms pakalpojuma sniegšanas.

Jebkurai personai, kas veic komercdarbību un saņem pakalpojumus, kuriem tiek piemēroti jaunie noteikumi par pakalpojuma sniegšanas (B2B) vietu no jebkuras citas ES personas vai no ES teritorijā neregistrētas personas, kas neveic komercdarbību, ir jāreģistrējas kā PVN maksātājam pirms pakalpojuma saņemšanas.

Ja ārvalstu komersanta filiāle Latvijā ir iesaistīta preču vai pakalpojumu piegādē Latvijā, ko veic tās galvenais birojs, ārvalstu filiālei jāreģistrējas Latvijā pirms preču vai pakalpojuma piegādes.

Atbrīvojums no nodokļa

Ieviests jauns atbrīvojums no PVN par preču, kurām PVN maksātājs nav atskaitījis priekšnodokli un kuras izmantotas neapliekamiem darījumiem, tālāku pārdošanu.

Reprezentācijas izdevumi

Ir palielināts neatgūstamais PVN par reprezentācijas izdevumiem no 40% uz 60%.